

BÚÉK

Szeretettel köszöntök minden kedves olvasónkat és Békességben,
Boldogságban , Egészségben gazdag ,új évet kívánok!

Ebben az összefoglalóban a Januárról, a Szilveszteri hagyományokról, azokról a népszokásokról és babonákról, hiedelmekről olvashatnak melyek az év utolsó napjához és éjjeléhez, illetve január elsejéhez társulnak. Ezek közül szedtem össze néhányat, melyekhez Kellemes olvasást kívánok!

-Az egészséggel kapcsolatos népszerű szokások, babonák, általánosan elfogadott hiedelmek.

-Mit szabad és mit nem szabad Újév első napján tenni?

A népszerű szokások közé tartozott, hogy az óévet hatalmas lárma, zaj, kolompolás kíséretében búcsúztatták el. Ez valószínűleg arra az ősi rituáléra vezethető vissza, hogy a gonosz hatalmak távozzanak az óévvel együtt. Általánosan elfogadott hiedelem, hogy Újév napján tilos a szemetet kivinni a házból, mert kidobjuk vele együtt jövő évi szerencsénket is.

Továbbá tilos mosni, de főleg teregetni, teregetéssel kidobjuk a gazdagságot.

Nem jó semmit kölcsönadni ilyenkor, mert nehezen jön majd vissza a házba, ráadásul egész éven át minden kifelé megy majd onnan.

Január elsején nem mindegy, hogy kit engedünk először a lakásba: a férfiak szerencsét hoznak, a nők épp ellenkezőleg. Azt is jól meg kell gondolni, hogy mit teszünk először újév napján, mert jó eséllyel gyakran tesszük majd ugyanezt egész évben. Sokan ezért elsején le sem fekszenek napközben, nehogy a betegség, ágyhoz kötöttség nyűgjét vonják magukra.

Az év első napján hideg vízben kell megfürdeni, hogy egészségesek legyünk egész évben.

+ Egy pár babona

- Szilveszter éjjelén pontban éjfélkor az összes ajtót ki kell tární, hogy az óév kimehessen. Ugyanis ha nem távozik, az újév nem tud bejönni.
- Újév napján ne adjunk ki semmit a házból, mert ha ezt tesszük, sok kiadásunk lesz egész évben.
- A szerelmesek, házasulandók, ha megkenik ajkukat mézzel, és éjfélkor úgy váltanak csókot, akkor édes és hosszú lesz a szerelmük, házasságuk. (Ezt a babonát akár ma is ki lehet próbálni.)
- Egyes vidékeken a gyermekek száját is mézzel kenték be, hogy édes beszédű, kedves emberré váljanak, és sok édességet ehessenek az új esztendőben.

Almádi Magocskák Óvoda és Bölcsőde Hírmondó 2023. január

- Ha a hölgyek szeretnék a következő évben férjhez menni, szerencsés, ha egy férfi kíván először boldog új évet, így jobbak lesznek az esélyek.
- Az év utolsó napján már ne adjunk kölcsön semmit, mert lehet, hogy jövőre nem kapjuk vissza.

Ételek és a hozzá tartozó babonák:

Az év első napján lencsét volt szokás enni, hogy sok pénz érkezzon a házhoz.

Aki nem szereti a lencsét, egyen babot, rizst, vagy kölest, és ehhez társult még az a babona is, hogy az éjfél elkongatása után a biztonság kedvéért pár szem lencsét zsebre raktak.

Nagyon fontosnak tartották, hogy mit ettek az első napon. Így gyakran került, s kerül a mai napig is az asztalra a disznó, mert az kitúrja a ház lakóinak a szerencséjét! Erre mondták, hogy „malacuk” van.

De jaj volt annak aki ezen a napon szárnyasokat evett, főleg a tyúkot amely hátrafelé kapirgál mert velük elrepül a szerencse.

Azt tartották, hogy a pulyka fogyasztása haragot gerjeszt!

Aki halra áhítozott, annak a farkánál kellett elkezdenie a fogyasztást, nehogy elússzon a szerencséje, ugyanakkor egyes vidékeken nagyon szívesen látták ilyenkor a kopoltyúst az asztalon, mert pikkelye sok pénzt jelentett. A lencse és a malachús mellett érdemes sokféle rétesrel "nyújtani" a gazdagságot. Minél gazdagabb a rétes tölteléke, annál gazdagabb lesz az év.

Akik üzlettel foglalkoznak egyenek gyümölcsöt, hogy gyümölcsöző esztendő köszöntsön rájuk. Ha almát esznek, számolják meg, hány almamag van az almában, annyiszor lesz tuti sikerük abban az esztendőben. (ez jól hangzik)

- Szerencsét hoz, ha megtöltjük a kávétartót, cukortartót, sótartót, bors tartót, lisztes edényt. Ha ezek tele vannak, egész évben bőségben élünk, de ha üresek, akkor szűkséget szenvedünk ezekben a dolgokban.

- Szeljünk meg egy egész kenyeret, hogy egész évben legyen kenyér a családban.

Ugyanakkor azt is tartják, hogy nem szenvedünk hiányt az új évben, ha nem faljuk fel az összes, Szilveszterre készült ételt!

Népi hiedelmek az új esztendővel kapcsolatban :

A szokások közül egyik legismertebb az *ólomöntés* volt, amikor a frissen öntött ólom formájából jóstak a lányok jövőbelijére .

Szokás volt továbbá a *hagymakalendárium* elkészítése is, mely abból állt, hogy 12 gerezd fokhagymába só tettek, és éjszakára állni hagyták. Amelyik gerezd reggelre nedves lett, az annak megfelelő hónapban sok eső vagy hó volt várható.

Eladósorban lévő lányok közkedvelt foglalatossága volt ilyenkor a *gombócfőzés*. 13 gombócból tizenkettőbe egy-egy férfinév tartalmazó kis papírcetlit tettek a lehetséges jövőbelik nevével, és amelyik gombóc először feljött a víz tetejére, az rejtette a leendő férj nevét. Ha a gombóc üres volt, abban az évben a lány nem számíthatott komoly kérére.

A népi időjósok szerint az északi szél hideg, a déli enyhe telet hoz.

Ha szilveszter éjszakáján esik az eső, reggel pedig fénylik a nap, akkor nem lesz jó termés, de ha egyforma éjszaka és reggel az időjárás, akkor bő termés várható.

Ezek a szokások mára már kiveszőben vannak, de - mint ahogy az lenni szokott - bármelyik régi módi ismét divatossá válhat.

Lencse, borsó, mák ezek hoznak szerencsét a népi hiedelmek szerint az esztendő első napjaiban, de még mindig sok hagyomány él, amelyeket a családok figyelembe vesznek az újév kezdetén.

Akad azonban több hiedelem is, amelyek feledésbe merültek az évtizedek során.

Ma is sok hagyományt őriznek, főként vidéken, ilyennek számít a szomszédköszöntés, ahol fontos, hogy az első látogató férfi legyen.

Ennek az újévi népszokásoknak az alapja alapvetően az, hogy amilyen az év első napja, olyan lesz az egész év is. Ezért van az, hogy máig is élnek ezek a néphagyományok, ha nem is pont ugyan úgy, mint régen.

A néphagyományokban sokáig fontos szerephez jutott, de ma már teljesen kiveszett a *háromkirály-járás*, ami Pogányszentpéteren és Kiskanizsán is jellemző volt évtizedekkel ezelőtt.

A Thúry György Múzeumban van is egy ilyen csillag, amellyel jártak és ez is a három királyok járás is vízkereszthez köthető, ez azt jelentette, hogy három- négy fiú összeállt, értelem szerűen három volt a három királyok és ezzel a csillaggal jártak házról házra, elmondták a Jézust dicsőítő kis mondókákat, amelyek a mai napig fent maradtak, és ezért természetesen ők is ajándékot vártak.

Az újévi hagyománykörhöz hozzá tartozik még január 6-a vagyis a *vízkereszt*. Ekkor bontjuk le legtöbbször a karácsonyfát, és ezzel a dátummal zárul le az újévi és a karácsonyi ünnepek.

Pici szívem, pici szám Boldog új évet kíván.
Megjött már az újesztendő, Olyan, mint egy rongyos kendő,
A küszöbön megállok, Boldog újévet kívánok!

Adjék Isten minden jót,
öt-hat tyúkot, jó tojót!
Hízott disznót, sok hurkát,
tele pincét, kamarát,
sonkát, kolbászt, szalonnát,
gond ne bántsa a gazdát!
Adjék Isten szép vetést,
rengő-ringó jó termést,
békesség és szeretet
töltse meg a szívetek
ebben az új évben

Balatonalmádi, 2023.01.10.

Király Lia óvodapedagógus
Gesztenye csoport

